



SMERNICE

ZA VKLJUČEVANJE GLEDALIŠKE PEDAGOGIKE PRI DELU Z UČENCI S POSEBNIMI POTREBAMI

ŽUMBAR TINA
PLEVNIK EVA
MLAKER NUŠA



CENTER GUSTAVA ŠILIH MARIBOR



Sofinancira
Evropska unija

POVZETEK SMERNIC

ZA VKLJUČEVANJE GLEDALIŠKE PEDAGOGIKE PRI DELU Z OSEBAMI S POSEBNIMI POTREBAMI



#1. Vključevanje gledaliških elementov v učno uro/ obravnave

Elemente lahko uporabimo pri obravnavi učnih vsebin v uvodu, jedru ali zaključku učne ure, ali pa za učenje socialnih veščin in čustev.



#2. Gledališke predstave za učence s PP

Skozi gledaliških predstav lahko spoznavamo različne teme, vsebine in tematike, pri učencih pa spodbujamo domišljijo in ustvarjalnost.



#3. Gledališke predstave z učenci s PP

Učenci kot aktivni udeleženci lahko razvijajo jezik, samopodobo in socialne veščine. Ob uprizoritvi za širšo javnost lahko razbijamo stereotipe in predsodke.



#4. Vključevanje učencev v različne elemente priprave

Učence, ki ne moremo vključiti v predstavo, lahko vključimo v pripravo rekvizitov, kostumov, scene, prostora in pomočnike pri uprizoritvi predstave.



#5. Upoštevanje trajnostnih načel

Pri predstavi npr. uporabimo okolju prijazen in recikliran material, ponovno uporabimo kostume, pripomočke in kulise.

#1. Vključevanje gledaliških elementov v učno uro/obravnavo



Skozi elemente gledališke pedagogike lahko razvijamo različna ključna področja, kot na primer komunikacijo (artikulacijo, izražanje z gibom, ton in jakost govora), ustvarjalnost, socialne spretnosti, razvijanje prijateljstva, reševanje problemov, vztrajnost, odgovornost, spomin in drugo.

Učne ure ali obravnave lahko z uporabo elementov gledališke pedagogike naredimo še bolj zanimive. Vsebina učne ure ni pomembna, saj na takšen način spodbujamo radovednost, motivacijo, sodelovanje in aktivno udeležbo učencev.

V uvod, jedro ali zaključek ure lahko vključimo npr. igro vlog, lutke in pantomimo. Ti elementi so odlične ne samo za obravnavo literarnih del, temveč za različne teme (npr. letni časi, živali, rastline).

Elemente gledališke pedagogike lahko uporabimo tudi za krepitev samopodobe in učenje čustev, socialnih spretnosti, ustreznega reagiranja v določeni situaciji ter reševanja konfliktov.



#2. Priprava gledališke predstave za osebe s posebnimi potrebami



Skozi ogled gledaliških predstav spodbujamo motivacijo, pozornost, spomin, ustvarjalnost in domišljijo.

Gledališka predstava za učence s posebnimi potrebami je lahko dober uvod v določeno temo ali odličen zaključek in povzetek teme, ki smo jo obravnavali.

Predvsem za mlajše učence je priporočljivo, da so predstave kratke, uporabljajo jasen in konkreten jezik ter nazorne pripomočke.

Pri starejših učencih je gledališka predstava lahko odlično izhodišče za naslavljanje težjih tem, kot npr. diskriminacija, mladostniške težave, odvisnost, konflikti, izsiljevanje in podobno.



#3. Priprava gledališke predstave z osebami s posebnimi potrebami



V predstavo lahko vključimo osebe z različnimi primanjkljaji, na te pa pomislimo pri oblikovanju besedila, scenografije, mizanscene in samega prostora, v katerem bo predstava potekala.

Pri izbiri oziroma oblikovanju besedila bodimo pozorni, da je jezik konkreten in razumljiv. Pri težjih besedah ali pojmi preverimo razumevanje. Priporočljivi so krajši dialogi, tudi pri daljših predstavah.

Pri izbiri sodelujočih in dodelitvah vlog upoštevamo zmožnosti in močna področja vključenih oseb. Vloge razdelimo tako, da vsak sodeluje po svojih zmožnostih in pomembno prispeva k celotni predstavi. To upoštevamo tudi pri organizaciji vaj (trajanje, število srečanj, ...).

Na podlagi vsebine predstave in značilnosti udeležencev določimo potek, število in kraj uprizoritev. Gledališka predstava se lahko uprizori tudi za širšo javnost. Osebe s posebnimi potrebami so pogosto videne kot manj sposobne s strani družbe in je to lahko odlična priložnost za razbijanje predsodkov in stereotipov širše družbe.



#4. Vključevanje oseb s posebnimi potrebami v različne elemente priprave



Vsi učenci morda ne bodo želeli ali zmogli sodelovati pri gledališki predstavi, kljub temu jih pa lahko vključimo v različne faze priprave na predstavo. Upoštevamo njihova močna področja in interese, hkrati pa lahko razvijamo različne spretnosti, npr. delovne navade, natančnost, spretnost, pozornost. Na takšen način lahko tudi razvijamo samozavest, saj upoštevamo njihova močna področja.

Primeri:

- priprava scenografije, kulis in pripomočkov,
- izdelava lutk,
- izdelava kostumov,
- priprava prostora,
- pomoč v zaodrju,
- pomoč pri tehničnih vidikih predstave (vrtenje glasbe, luč...).



#5. Upoštevanje trajnostnih načel



Tudi pri pripravi gledaliških predstav ne smemo pozabiti na okoljski vpliv. To upoštevamo pri različnih komponentah gledališča, na primer pri izdelavi scenografije, pripomočkov in kostumov.

Uporabimo minimalistično sceno in okolju prijazen material.

Poskušamo ciljati na ponovno uporabo že uporabljenih kostumov, kulis in scenskih elementov. Uporabimo lahko tudi reciklirane materiale. Vse to lahko zmanjša tudi finančni vložek, ki je potreben za pripravo na gledališko predstavo.





Smernice so nastale v sklopu Erasmus+ KA122 projekta Gledališče za vse. Projekt je na Centru Gustava Šiliha Maribor potekal od 1. 10. 2023 do 31. 3. 2025.

V sklopu projekta je bilo izvedenih 21 tokov mobilnosti v okviru sledenja na delovnem mestu in udeležbe na tečajih. Smernice so oblikovane na podlagi strategij in dejavnosti, ki so se jih udeleženci naučili v sklopu mobilnosti in/ali jih uporabljajo v praksi.

Avtorice besedila: Tina Žumbar, Eva Plevnik, Nuša Mlaker

Urednica: Tina Žumbar

Izdaja in založnik: Center Gustava Šiliha Maribor

Kraj in leto izdaje: Maribor, 2025

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.



**Sofinancira
Evropska unija**

